

VOORSTEL

Algemeen Bestuur

ONDERWERP	Begroting 2025	AGENDAPUNT	E3
DATUM	11 juli 2024		
OPENBAAR	ja	BEHANDELD DOOR	D. Ellenbroek
REGISTRATIENUMMER	[Registratienummer]	TELEFOONNUMMER	[Telefoonnummer]
PORTEFEUILLEHOUDER	P.G. Welman		

Besluit

Voorstel

- Kennis te nemen van de zienswijzen op de ontwerpbegroting 2025 en de gegeven reactie hierop, zoals weergegeven in bijlage 1.
- Met inachtneming daarvan de begroting 2025 ongewijzigd vast te stellen.
- Met inachtneming daarvan voor de begrotingsronde 2026 gevolg te geven aan de kadernota "Twentse zienswijze".
- In te stemmen met het in de begroting opgenomen overzicht van investeringen in 2025.
- Kennis te nemen van de reactie op de quickscan van verbonden partijen.

Samenvatting

De ontwerpbegroting 2025 ligt ter goedkeuring voor. De begroting presenteert een gemeentelijk saldo van € 58,0 mln. Daarmee is de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 3,57 mln. (6,6%), voornamelijk vanwege loon- en prijscompensatie.

De voorliggende ontwerpbegroting is begin april jl. aangeboden aan de gemeenteraden, met de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. In onderstaande bijlage is een overzicht opgenomen van de ingediende zienswijzen (stand per 27 juni). De reactie op deze zienswijzen is in de kern verwoord in het voorstel en tevens in de bijlage weergegeven. Voorgesteld wordt om - indachtig de strekking van de zienswijzen - de begroting ongewijzigd vast te stellen.

Aan het algemeen bestuur

Met de voorliggende ontwerpbegroting 2025 van Veiligheidsregio Twente (VRT) maken we op een heldere manier inzichtelijk wat er de komende jaren op ons afkomt, wat wij als VRT doen en waar we ons mee bezig houden en op welke thema's prioriteit of extra focus ligt. Het regionaal risicoprofiel en het beleidsplan (inclusief dekkingsplan brandweer) vormen hierbij het uitgangspunt.

De begroting is opgesteld op basis van de uitgangspunten die in de kadernotitie van 2025 (zoals behandeld op 14 december jl. en medio januari aangeboden aan de gemeenteraden) is vastgelegd. De gemeentelijke bijdrage stijgt met € 3,57 mln. naar een niveau van € 58 mln. De stijging is vooral toe te schrijven aan loon- en prijsontwikkelingen. Daarnaast is de renteomslag opgehoogd naar 2,5% en is er een bedrag van € 0,3 mln. in de begroting opgenomen

om in de context van de gevolgen van de Europese deeltijdrichtlijn de paraatheid in de kazernes van Almelo en Hengelo op orde te houden.

De ontwerpbegroting 2025 is begin april voor een zienswijze toegezonden aan de gemeenteraden. Meerdere gemeenten hebben een zienswijze ingediend. Verschillende gemeenten refereren in hun zienswijze aan de in omloop gebrachte kaderbrief voor Gemeenschappelijke Regelingen. In de kaderbrief worden de GR-en verzocht om bij de begroting '26 rekening te houden met de knellende financiële kaders van de gemeenten voor de komende periode. Van de GR-en wordt verwacht dat zij in dit verband ook hun verantwoordelijkheid nemen. Gemeente Haaksbergen verzoekt de GR-en om in aanvulling op hetgeen in de kaderbrief is genoemd een kerntakendiscussie te starten.

Via de kadernota '25 is reeds gecommuniceerd dat VRT zich bewust is van de financiële situatie van gemeenten. En dat zij daarin - net als andere verbonden partijen – een verantwoordelijkheid heeft om die situatie beheersbaar te houden. VRT zal dan ook gevolg geven aan de Twentse zienswijze bij de komende begrotingsronde. De wijze waarop dit te doen nemen we in beraad.

Het volledige overzicht van zienswijzen evenals de reactie daarop is weergegeven in onderstaande bijlage 1. Voorgesteld wordt om - gegeven de strekking van de zienswijzen - akkoord te gaan met de voorliggende begroting. Dit met inbegrip van het investeringskrediet ad € 8,0 mln. (vervangingsinvesteringen) dat in de begroting is opgenomen op pagina 31.

Tenslotte wordt opgemerkt dat – net als voorgaande jaren – een quickscan is uitgevoerd op de P&C-documenten van verbonden partijen. In onderstaande bijlage 2 is ter volledigheid een reactie gegeven op de quickscan voor zover het opmerkingen zijn die VRT betreffen. De reactie is in eerder stadium gedeeld met de Ambtenaren Openbare Veiligheid.

Bijlage(n)

- 1 reactie zienswijzen begroting 2025 (zie onder dit voorstel)
2. reactie quickscan verbonden partijen (zie onder dit voorstel)
- 3 ontwerpbegroting '25.

Enschede, 19 juni 2024

Het dagelijks bestuur

Secretaris,
H. Meuleman

Voorzitter,
R.W. Bleker

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 11 juli 2024

Secretaris,
H. Meuleman

Voorzitter,
R.W. Bleker

BIJLAGE 1: REACTIE ZIENSWIJZEN BEGROTING '25

Gemeente	Zienswijze	Reactie op de zienswijze
Almelo	Verwijzing naar de kaderbrief "Twentse zienswijze".	Via de kadernota '25 hebben wij reeds gecommuniceerd dat we ons bewust zijn van de financiële opgave waarvoor de gemeenten zich gesteld zien. En dat we - net als andere verbonden partijen – ook een verantwoordelijkheid hebben om de financiële situatie voor gemeenten beheersbaar te houden. De zienswijze nemen we in die zin ter harte en betrekken we dan ook expliciet bij de kaderstelling van de begrotingsronde 2026.
Borne	Voorgenomen zienswijze: kaderbrief	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo
Dinkelland	Voorgenomen zienswijze: kaderbrief	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo
Enschede	Verwijzing naar de kaderbrief.	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo
Haaksbergen	- Verwijzing naar de kaderbrief - Kerntakendiscussie voeren voor de begroting 2026 - Bestuurlijke reactie op rapport rekenkamer.	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo. De Twentse zienswijze betrekken we expliciet bij de kaderstelling van de begrotingsronde 2026. Het financiële kader wordt bepaald door het algemeen bestuur. Ook eventuele aanpassingen daarin. De wijze waarop vorm en inhoud te geven aan deze aanpassingen nemen we vooralsnog in beraad. De reactie op de quickscan voor verbonden partijen is bijgevoegd. .
Hellendoorn	Geen bericht ontvangen tot dusverre	
Hengelo	Geen zienswijze. Wel het verzoek om te reageren op de quickscan voor verbonden partijen.	De reactie op de quickscan voor verbonden partijen is bijgevoegd.
Hof van Twente	- Verwijzing naar de kaderbrief "Twentse zienswijze" - Aantoonbaar rekening te houden met voorsorteren op de toekomstige bezuinigingen agv aanstaande kortingen op het Gemeentefonds. - De GR-en te verzoeken in hun jaarstukken financiële kerncijfers en belangrijkste kritische prestatie indicatoren (KPI) over een langere relevante tijdreeks op te nemen, zoals gesteld in de quickscan.	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo. Deze omvat ook het verzoek om voor te sorteren op de aanstaande kortingen van het Gemeentefonds. M.b.t. de presentatie van kerncijfers: in de quickscan worden verschillende opmerkingen gemaakt over de opzet en inrichting van de begroting en jaarstukken. Het zijn opmerkingen die zijn gericht aan alle GR-en waarbij tevens wordt aanbevolen om - daar waar het kan – de stukken qua opzet te harmoniseren. Om die reden is het slim om in de ambtelijke werkgroep van verbonden partijen verder van gedachten te wisselen over dergelijke verbeter suggesties. Zoals ook al is verwoord in de reactie op de quickscan (zie bijlage 2).
Losser	Geen zienswijze	
Oldenzaal	Verwijzing naar de kaderbrief "Twentse zienswijze".	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo
Rijssen-Holten	Voorgenomen zienswijze: kaderbrief	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo
Tubbergen	Voorgenomen zienswijze: kaderbrief	Zie gegeven reactie bij zienswijze Almelo
Twenterand	Geen zienswijze	
Wierden	De gemeente Wierden accepteert nu de begroting, maar wil opnieuw in gesprek met VRT als de gemeente over moet gaan tot extra bezuiniging of herziening van uitvoering van taken.	De zienswijze ligt in het verlengde van de zienswijzen van andere gemeenten die verwijzen naar de kaderbrief . In de komende begrotingsronde zal de aandacht sterker zijn gevestigd op het gesprek met het AB over de begrotingsontwikkeling. Dat is overigens wel een gesprek in collectief verband. Een dergelijk gesprek is niet afhankelijk te stellen van de financiële situatie van één gemeente.

AAN Algemeen bestuur
VAN Dagelijks bestuur
ONDERWERP Reactie quick scan verbonden partijen '25

Jaarlijks wordt in opdracht van de gemeentelijke rekenkamercommissies een quickscan uitgevoerd op de P&C-documenten (begroting en jaarrekening) van verbonden partijen, waaronder VRT. Het primaire doel is om de gemeenteraden te ondersteunen bij behandeling van deze stukken. Afgesproken is dat de verbonden partijen een reactie geven op het rapport en deze reactie via het ambtelijk overleg meegeven aan de gemeenten. De reactie is ter informatie bijgevoegd. In de onderstaande tabel is puntsgewijs een reactie op het rapport weergegeven.

Opmerking in het rapport	Reactie
Kernpunten specifiek (2.8, pagina 6)	
Hoe kan het dat er wel problemen bij de meldkamer Ambulance zijn en niet bij de Brandweer?	Hulpdiensten hebben hun eigen meldkamerprocessen en opschalingsprocessen. Daarmee hebben ze ook eigen keuzes gemaakt in het proces naar de samenvoeging. En zodoende ook hun eigen ervaringen met de nieuwe (op afstand geplaatste) meldkamer in Apeldoorn. Voor de ambulancesector specifiek geldt daarbij dat gelijktijdig sprake was van flinke personeelskrapte met alle gevolgen van dien. Natuurlijk is de beginperiode een gewenningsperiode geweest en nam het wat tijd voor de samenwerking voor brandweer en crisisbeheersing goed was ingeregeld. In basis verloopt de samenwerking met de meldkamer in Apeldoorn, zowel in de "koude fase" als de "warme fase", voor de VRT goed.
Is er beleid op nazorg en trauma's na ernstige incidenten voor medewerkers; in de begroting en jaarverslag is er niets over terug te vinden.	VRT/brandweer Twente heeft sinds haar oprichting in 2013 gericht beleid ontwikkeld om nazorg te bieden bij ingrijpende gebeurtenissen. Zo is er een vorm van georganiseerde collegiale ondersteuning na incidenten. Dit is een groep, daartoe opgeleide, brandweermensen die bij een ernstig incident worden opgeroepen om in gesprek te gaan met de collega's die het incident hebben meegemaakt. Daarnaast is VRT aangesloten bij een landelijk Steunpunt Brandweer (=onderdeel Veteraneninstituut) waar brandweermensen terecht kunnen voor gespecialiseerde psychosociale hulp. Ook loopt er momenteel een onderzoek (uitgevoerd door de Universiteit van Maastricht) naar de duurzame inzetbaarheid van brandweermedewerkers en wordt in landelijk verband nagedacht over een eenduidige financiële regeling voor collega's met PTSS. In voorkomende gevallen waarbij collega's mentale klachten ontwikkelen kiest de VRT de insteek van goed werkgeverschap. Het onderwerp staat de laatste jaren nadrukkelijk op de agenda. De belangstelling voor het onderwerp is in de media eveneens gegroeid. Het verdient in die zin dan ook de aanbeveling om hier voortaan een paragraaf aan te wijden in de verslagen.
Maak meer inzichtelijk wat het gewenste aantal brandweervrijwilligers is naast het melden van het werkelijke aantal vrijwilligers.	In het huidige beleidsplan zijn normeringen opgenomen voor het aantal vrijwilligers dat aan een kazerne verbonden is. Deze normen vormen een richtsnoer voor de bezetting per kazerne. Door verschillende maatschappelijke tendensen (mensen zijn bijv. minder plaatsgebonden en hebben een grotere sociale agenda) komt de beschikbaarheid van vrijwilligers onder druk te staan. Met name overdag. Het theoretisch benodigde aantal vrijwilligers is daarom een indicator maar geen alleszeggende maatstaf. Het is niet onlogisch om dergelijke informatie uit het beleidsplan op te nemen in de begroting. En indien nodig een verklaring te geven voor geconstateerde verschillen tussen het geplande en het werkelijke aantal vrijwilligers.
Wat is de logica om eerst een huisvestingplan en dan pas een beleidsplan te maken? (En hoe worden gemeenteraden geconsulteerd)	Het beleidsplan is met recht een strategisch document waarin in samenspraak met de gemeenten voor een periode van 4 jaar keuzes (in ambities en operationele prestaties) worden gemaakt op basis van een onderliggende risicoanalyse. Voor de vaststelling van het beleidsplan is dan ook – net als de begroting – een zienswijzeprocedure ingesteld. Het huisvestingsplan is niet van strategische aard. Het is een analyse op het vastgoed (lees de kazernes) op basis waarvan voor de going concern (en dus binnen de gestelde kaders van het beleidsplan) nadere keuzes en afspraken moeten worden gemaakt. Aan het dossier zitten specifieke financiële issues en andere opgaven (zoals o.g.v. verduurzaming) vast. In die zin wel een bestuurlijke aangelegenheid. Maar geen document die de vaststelling van het komende beleidsplan (en de discussie daarover) in de weg staat.
Waarom is er geen voorziening groot onderhoud voor vastgoed?	Voor het onderhoud van het vastgoed is geen voorziening aangelegd, omdat de praktijk uitwijst dat de lasten grosso modo constant zijn. En er ook keuzes zijn te maken in de onderhoudswerkzaamheden om lasten over de jaren heen enigszins te egaliseren.

Opmerking in het rapport	Reactie
Zorg voor een set afspraken over hoogte en mogelijke inzet van een bestemmingsreserve langdurige crisis.	De bewuste reserve wordt bij behandeling van de jaarrekening 2023 op 11 juli ingesteld. De eigenschappen van de reserve (plafond, wijze van aanwending, mandaat etc) worden toegelicht in het AB-voorstel horende bij de jaarrekening.
Par. 4.7 detailbevindingen VRT (pag. 19-21)	
<i>Pag. 20 inleidende passage</i> VRT is een kapitaalintensieve organisatie met veel leningen, weinig eigen vermogen. Ten opzichte van de meeste gemeenten kengetallen met hoger risicoprofiel.	Bij het traject van regionalisering van de brandweertaken in 2013 is ervoor gekozen om de kazernes en het materieel over te dragen en te financieren met vreemd vermogen. Tegelijkertijd is een relatief lage weerstandsratio afgesproken (zie ook de reactie bij het laatste punt van dit document). Dit zijn bestuurlijk gemaakte keuzes die VRT in financieel opzicht kwetsbaar maken. Het is goed dat de opsteller van de quickscan dit onder de aandacht brengt.
<i>Pag. 20 midden:</i> Veel jargon in de documenten.	Wellicht een tikje organisatie-eigen. We zullen voortaan letten op het gebruik van onnodig jargon.
<i>Pag. 21 bovenaan:</i> Relatie en samenwerking tussen Brandweer en Omgevingsdienst bij toezichtstaken op bedrijven en installaties.	Omgevingsdienst Twente ziet toe op naleving van de milieureggeving. De brandweer ziet toe op naleving van de brandveiligheidseisen. ODT en VRT stemmen hun werkzaamheden samen met andere partijen (zoals waterschap) onderling af. Het punt staat genoteerd om dit in een volgend begrotingsdocument wat verder uiteen te zetten.
<i>Pag. 21 midden:</i> Verschillende plannen die niet zijn gerealiseerd. Te ambitieus of capaciteitsgebrek?	We zien in de verklaring van de resultaten geen echte hoofdoorzaak waarom bepaalde plannen niet zijn gerealiseerd of uitgaven niet zijn gedaan. In tijden van langdurige crises (zoals Oekraïne, asiel) worden soms andere prioriteiten gelegd. Externe factoren spelen een rol (bijv. landelijke vertraging in uitlevering van dienstkleding). Ook worden aankopen soms bewust op "hold" gezet, bijv. vanwege extreme prijsontwikkelingen. Tenslotte is de balans in '23 in technische zin opgeschoond.
<i>Pag. 21 onderaan:</i> Passage over een demolocatie voor waterstof op de Safety Campus. Wie beslist? Is hier een rol van gemeenteraden weggelegd?	In het licht van de energietransitie is het van belang om na te denken over de veiligheid van nieuwe toepassingen. De campus kan in maatschappelijke zin daar een bijdrage aan leveren. Tot dusverre bevindt het onderwerp zich slechts in oriënterende fase. Mocht het onderzoek leiden tot veelbelovende uitkomsten, dan zal het traject van bestuurlijke besluitvorming op een passende manier worden voorbereid.
<i>Pag. 22 midden:</i> Toelichting op bron van extra middelen i.r.t. begrotingsoverschrijdingen (categorie A).	Het punt is genoteerd en zal worden meegenomen in de aangepaste paragrafen voor de rechtmatigheidsverantwoording 2023. De passages zoals ze nu zijn weergegeven in de concept-jaarrekening moeten na dialoog met (en recente inzichten van) de accountant hierover, worden aangepast. De redenen daarvoor hebben een hoog technisch gehalte. Het voert te ver om in deze reactie hierop nader in te gaan. Een separaat bericht over de aanpassingen in de rechtmatigheidsverantwoording volgt.
Algemene bevindingen (2.1 / par. 3, pag. 7-9)	
3.2 Verantwoord standaard op basis van gemiddelde formatie en maak een eenduidige afspraak over de grondslag van het berekenen van personeelskosten	Dit lijkt een verbetersuggestie die het best in collectief verband (lees de ambtelijke werkgroep voor verbonden partijen) ter hand kan worden genomen. Een gemiddelde <u>bezetting</u> is inderdaad een meer zeggend kengetal. Verdere harmonisering van de grondslagen voor berekening van de loonsom levert meer eenduidigheid op in de analyse en verklaring van resultaten in de loonsfeer. Dat kan voor de gemeenteraden meer duidelijkheid verschaffen.
3.3 Geef bij onderbezetting in de begroting aan waar prioriteiten in de taakuitvoering liggen	Het vervullen van vacatures in tijden van toenemende krapte op de arbeidsmarkt is een reële uitdaging. Tot nog toe heeft die ontwikkeling op de arbeidsmarkt niet geleid tot vormen van structurele onderbezetting. Onderbezetting is dus vooral een tijdelijk gegeven. De situatie voor nadere prioritering is dan ook (nog) niet aan de orde.
3.4 Neem in begrotingen en jaarrekeningen vergelijkende cijfers op van voorafgaande jaren	In de stukken van VRT zijn vergelijkende cijfers opgenomen. Het is goed denkbaar dat de horizon per GR en per deelonderwerp verschilt. Ook dit lijkt een verbetersuggestie waarover in de ambtelijke werkgroep van verbonden partijen verder van gedachten kan worden gewisseld.
3.5 Heroverweeg de afspraken over de normering van de algemene reserve	De reservepositie van VRT is relatief zwak. Dit komt deels door de afgesproken weerstandsratio (= verhouding risico's / weerstandsvermogen) van 0,7 als richtsnoer. De afspraken zijn al een poos aan herziening toe. In afgelopen jaren is een wisselend beeld geweest over de vraag of het wenselijk is om dergelijke afspraken in collectief verband te herzien. Het idee om hierbij over te stappen op een eenvoudige, voor eenieder te begrijpen en objectieve norm zoals het Rijk die ook toepast (5% omzet) is charmant.

